СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXI. — Число 303. — Джерзи Сіти, Н. Дж., субота, 29. грудня, 1923. — VOL. XXXI. — No. 303. — Jersey City, N. J., Saturday, December 29, 1923. — THREE CENTS

КРИТИКУЮТЬ УРЯД ЗА ДЕРЖАННЄ ПОДАТКОВОГО ПРОЄКТУ В ТАЙНІ

ВАШІНГТОН, 27. грудня. — Демократичні сенатори та конґресмени виступили з острою критикою уряду за те, що він ще й досі не подав до публичного відома повного тексту проекту секретаря скарбу Мелона про обниженнє особистого доходового податку.

ФАРМЕРСЬКО-РОБІТНИЧА КОМБІНАЦІЯ ЗА КАНДИДАТУРОЮ МЕКАДУ

СЮ ФОЛС, Савт Дакота, 27. грудня. — Прихильники фармерсько-робітничої партії злучилися з членами демократичної партії, щоби переперти при слідуючих президіяльних виборах Мекаду.

ЗА НОВИМИ КОШТАМИ НА ВОЗДУШНУ ФЛЬОТУ

ВАШІНГТОН, 27. грудня. — Бюро аеронавтики при департаменті фльоти предложило конґресови звіт зі стану летництва в американській военній фльоті, в якому домагається півтора-міліонового вкладу на сю ціль в сьому році та підносить потребу вивчення 2,790 летунів.

ДИППЛЬОМАТИ БУТЛЕҐЕРАМИ

ВАШІНГТОН, 27. грудня. — Прогибіційні урядники дають до зрозуміння, що велика частина так званого дипльоматичного трунку, якого спроваджують дипльомати для себе, в дійсности призначений на продаж.

Показується тепер, що дипльоматом, котрому хотіли були забрати велику скількість алькоголю, був член польської амбасади др. Соколвскі.

БУТЛЕҐЕРСЬКИЙ НАПАД НА ЦЕРКОВ

ГЕНКАК, Меріленд, 27. грудня. — Вечером на Різдво банда замаскованих людий напала на баптиську церкву в Блек Ровд та побила чотирох вірних. Слідство мало виказати, що була се пімста бутлеґерів за поміч урядникам при вишукуванню скритих дестилярень горівки.

ЧИСЛО ЖЕРТВ СВЯТОЧНОЇ ГОРІВКИ РОСТЕ

НЮ ЙОРК, 27. грудня. — В нюйорських шпиталях померло знова четверо людий, затроєних ольkoголем, так що число жертв святочної горівки виносить в ньому одному місті 9.

СТРАТИЛИ НАДІЮ НА ФОРДА

СТ. ЛУИС, Мезуре, 27. грудня. — Рада директорів Фордових клюбів в сьому стейті рішила покинути аґітацію за кандидатурою Форда. Вони уважають кандидатуру безвиглядною, бо Форд заявився за Кулиджом.

НАФТЯР НЕ ХОЧЕ ЗІЗНАВАТИ ПЕРЕД СЕНАТОВИМ КОМІТЕТОМ

ВАШІНГТОН, 27. грудня. — Нафтовий міліонер Гарі Синклер відмовився складати зізнання про приватні бизнесові умови перед сенатовим комітетом, розслідуючим нафтовий промисел.

БУВШИЙ ПРОВІДНИК КЛЕНА КРИТИКУЄ ОРҐАНІЗАЦІЮ

ВАШІНГТОН, 27. грудня. — Едвард Янґ Клард, один з основатлів та колишній провідник Ку-Клакс-Клена, написав до президента Кулиджа листа, в якому закидає Кленови, що він став протизаконною орґанізацією. На його думку, уряд повинен здушити її як ворога закона та порядку.

ВЧЕНИЙ КАЖЕ, ЩО НАУКА СТОЇТЬ ЗА ЕВОЛЮЦІЄЮ

СИНСИНАТІ, Огайо, 27. грудня. — Др. Плейфер Мемюрик, професор анатомії на торонтоськім університеті та голова Американського Товариства Розвою Науки, заявив в своїй промові, котрою отворив конференцію сього товариства, що наука про еволюцію (розвій родів висших з низчих) є найбільшим добутком новочасної науки, та що ся наука не дасться здушити ніякими законодатними заходами.

ПЛЯНУЮТЬ ВЕЛИЧЕЗНИЙ МІСТ ПОНАД ГУДСОН

ОЛБАНІ, 27. грудня. — Стейтова леґіслятура стейту Ню Йорк розбирає тепер проект закона, надаючого стейтовому ґубернаторови власть увійти в переговори з ґубернатором стейту Ню Джерзі щодо будови моста понад ріку Гудсона. Міст мавби бути поставлений коло 125-ої вулиці. Наколиб міст показався непрактичний, на його місце малобся вибити попір ріку два тунелі для возів та пішоходців. Згоди двох стейтів треба, бо міст лучивби стейт Ню Джерзі зі стейтом Ню Йорком.

ЩЕ НЕ ЗНАЮТЬ ЧИСЛА ЖЕРТВ ПОЖАРУ ДОМУ ДЛЯ БОЖЕВІЛЬНИХ

ШИКАГО, Илиної, 27. грудня. — З румовищ погорівшого стейтового дому для божевільних в Данинґу добуто знова три тіла, так що всі жертви, досі добуті, виносять 18. Догадуються, що се ще не всі, бо не найдено ще одного божевільного.

МЕКСИКАНСЬКА ЗАВЕРУХА

ВЕРА КРУС, Мексико, 27. грудня. — Повстанці захопили нині федерального ґенерала Ласара Карденаса та його ввесь ґенеральний штаб та 300 жовнірів його кавалерії. На сході та заході від столиці ведуться тепер рішаючі бої.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ОСТЕРІҐАЮТЬ ГОНДУРАС

ВАШІНГТОН, 27. грудня. — Американський уряд вислав до уряду середно-американської републики Гондурас осторогу, щоби він відбув вибори, бо дальше удержуванне уряду без відбуття законом приписаних виборів викликує в Америці побоювания за уряд.

КОЛЯДА РІДНІЙ ШКОЛІ!

Пригадуємо українському громадянству в Америці, що після ухвали Першого Конгресу Обєднання, а також і нашого традицийного звичаю, всі збірки, які переводяться в Америці на народні цілі в часі від Різдва до Йорданських свят, призначені на Рідну Школу в старому краю.

Всі цифри про стан нашого шкільництва як і факти про монгольський похід Польщі на знищеннє нашої культури і школи, про що нас інформує майже кождого дня наша українська преса, говорять аж надто пророчисто про конечну, негайну та обильну допомогу Рідній Школі.

Ми нарід культурний і хочемо ним остатись, мимо монгольского наїзду Польщі. Культура народу опирається на школі. Тому боронім Рідну Школу, бо її заглада, се наша культурна і національна смерть.

Зібрані жертви шліть до Обєднання з призначеннем на Рідну Школу!

Обєднаннє Українських Організацій в Америці.

OBYEDNANNYE, 847 N. Franklin St., PHILADELPHIA, PA.

ВИСТАВЛЯЮТЬ ЯЙЦЕ ПЕРЕДПОТОПОВОЇ ПОТВОРИ

Американський Музей для Природних наук в Ню Йорку вже виставив на публичний вид яйце дінозавра, передпотопової потвори, яке найдено кілька місяців тому в Азії.

ЗИМА З ЛІТОМ.

Нюйорське подруже бюро видало дозвіл на подружа панни Берти Брещ з Ароном Николсом. Молода має 29 літ, "молодий" 79.

МАТИ ВБИЛА ЗЯТЯ-ШЕРИФА

В місті Аркаделфії, в стейті Аркензо, вбила Ґлем Грейсон свого зятя Монрова Френсиза, шерифа повіту Кларк. Паню Ґрейсон, котра має 60 літ, арештовано під закидом вбийства. Вона каже що поповнила душегубство, бо шериф знущався над її дочкою, своєю женою. Траґічна сцена розігралася в вязниці, в котрій шериф жив з родиною. Куля тещі задрасула теж тіло 14-літної дочки вбитого.

УВІЛЬНЕНИЙ ПРЕЗИДЕНТОМ ІДЕ ДО ТЮРМИ

Филип Бросман, шикаґовський салюніст, котрого імя поміщено через помилку на списі вязників, помилуваних президентом Кулиджом, пішов тепер відсиджувати свою кару цілорічної вязниці за недозволену торговлю горівкою.

МІЛІОНОВИЙ ДАРУНОК НА МЕДИЧНІ ШКОЛИ.

Фундація Ракефелера визначила на ріжні медичні школи суму 2 і три чверти міліона долярів. Дістануть сю суму два американські та два канадийські університети.

ОФІЦІЙНА ГРОШЕВА БІРЖА В КИЇВІ.

В Києві отворено дня 29. падолиста грошеву біржу, яка має повновласть переводити трансакції радянськими грішми і паперами та іншими заграничними валютами, за виїмкою польських марок. Чорна біржа в Києві платить за 1,000 мп. 3 советські рублі.

ОСОБЛИВА ДОРОГА ГРОМУ.

Цими днями вдарив в монастир в одній місцевости в Австрії грім. В монастирській церкві відправлянo якраз Службу Божу. Між присутними зробилсоя велике замішанне, але нікому ніщо не сталося. Грім розірвав кришу, перелетів через монастирську кухню до келії одного братчика, а звідти влетів до стайні, де забив пса і мула.

УКРАЇНСЬКА ШКОЛА В ДОНБАСІ.

До 1-го грудня ц. р. в Донецькому басейні мають відкрити 129 шкіл.

Навчання у цих школах провадитиметься виключно на українській мові. В усіх округах відкриваються короткотермінові курси української мови для вчителів. („Вісти" з XI.).

ШАХ ПЕРСЬКИЙ В ПАРИЖІ.

Дня 29 м. м. до Парижа прибув перський шах. На стації повитали його премієр і президент Франції.

ДЕЛЕҐАЦІЯ „СТАРОРУСІНУФ" У ВАРШАВІ.

Як подає польська преса, до Варшави прибула делеґація „Старорусінуф" під проводом о. Юліяна Гумецького. Делеґація відбула конференцію з деякими послами і старається о авдієнцію у президента і премієра Вітоса, якому о. Гумецький вручить меморіял і резолюції останнього зїзду москвофільської партії у Львові.

ЖИТТЄВИЙ АНЕКДОТ.

Румунські ґазети оповідають про таку анекдотичну пригоду на проганиччі. На чесько-румунській границі коло Гальми мали два словацьких купці обрахунки між собою. Один із них поклав на очах румунського вартового кілька пакетів чеських корон в задню кишеню своїх штанів, а потім, розмовляючи з другим купцем, сів собі на барєрі пограничної рогатки плечима до Румунії. Румунський вартовий не довго думаючи, конфіскував ці гроші зі задньої кишені, яко контрабанду, бо вони знаходилися коло дотичної части тіла, яка звисала на румунськім боці... По довгих проволоках купцеві з тяжким трудом вдалося конфісковані гроші відібрати назад.

ЗВІЛЬНЕННЯ КОМУНІСТИЧНОГО ПОСЛА.

Пруський сойм виніс постанову про негайне випущенне на волю комуністичного посла пані Вольфштайн, арештованої при комуністичних уличних демонстрація. В мотивах кажеться, що колиб навіть посол дійсно був винен у демонстраціях, то це не така велика провина, щоб тримати його у вязниці.

СОВІТИ ЗБРОЯТЬСЯ.

З Швеції доносять, що тамошні фабрики продали Совітам 70.000 крісів.

В падолисті надійшло до Совітів 150 нових літаків із заграниці. Польські часописи пишуть, що всі ці літаки розміщені на західній границі російській, себто від сторони Польщі.

ЗЕМЛЕТРУС В АЛЬПАХ.

В тирольській місцевости Ґаштадт був землетрус. В тім самім часі дався чути землетрус в Інсбруку і в інчих місцевостях Тиролю. З Лінцу доносять: 29. падолиста між 7 і ½8 год. ранку трівав через кілька хвилин доволі сильний землетрус з легеньким з початку, і сильним при кінці ударом. Напрям землетрусу зі сходу на захід.

ЛЕВ-БОЯГУЗ.

Перед кількома днями в Черновцях утік з звіринця лев. Гуляючи по вулицях, він завітав туди, де було найбільше людей. Люде почали втікаит, але лев цілком спокійно проходжувався собі далі. Надїхало авто. Лев передлякався і почав ганебно втікати. Тим часом прибігли люде із звірінця і запровадили його з приємної проминади до клітки.

ТРУДНА СПРАВА ІЗ СКАСОВАННЄМ МОНАРХІЇ В ГРЕЦІЇ

АТЕНИ, столиця Греції, 27. грудня. — Бувший грецький премієр Елевтеріос Венізелос вже в дорозі до Греції. Як він сюди прибуде, буде мати богато трудних питань до розвязання. Передівсім його завданнем було би погодити ворожі політичні табори і вплинути, аби створено чинний новий міністерський кабінет.

Другим трудним питаннем до розвязання є справа вирішення форми державного правління в Греції.

Кажуть, що Венізелос не годиться з републиканцями і не є за скасованнем монархії. Навіть кажуть, що він хоче покликати на грецький престол сербського князя Павла Караджорджевича, котрий оженився з княжною Ольгою, сестрою прогнаного короля Юрія II.

Се, як говорять, в тутешніх політичних кругах, могло би затишити ворожнечу, яка повстала в Сербії і в Румунії проти грецького правительства ізза прогнання короля.

ЗАМАХ НА ЖИТТЄ ЯПАНСЬКОГО ПРЕСТОЛОНАСЛІДНИКА

ТОКІО, столиця Японії, 27. грудня. — Нині, коли японський престолонаслідник і реґент Гіроґіто був в дорозі до парляменту, де мав виголосити промову й отворити 48-му сесію сього законодатного тіла, впали до його автомобілю стріли заговірника.

Стріли не ранили престолонаслідника, тільки його адютанта Іріє і розбили шибу в самоході.

Заговірник називається Дайсуке Намба. Се бувший студент; має 27 літ. Він в останньому часі робив як звичайний робітник. Коли його увязнено, заявив, що він комуніст і хотів убити престолонаслідника, щоб зачати „соціяльну революцію".

Разом з Намбою арештовано і другого молодого Японця, котрий йому товаришив підчас замаху.

Небаром по замаху князь Гіроґіто таки явився в парляменті і виголосив свою промову. Посли казали, що не завважили на ньому жадного зворушення або схвильовання.

По замаху уступив увесь японський міністерський кабінет.

ВГАДУЮТЬ, ЩО ДІКСМІД ПРОПАВ НА ПУСТИНІ

ПАРИЖ, 27. грудня. — Французькі знавці кажуть, що французький великий військовий воздухоплав Діксмід імовірно пропав на пустині в північній Африці.

Залога з 50 офіцирів і жовнірів імовірно згинула вчасі нещасної пригоди.

ЧОМУ БОЛЬШЕВИКИ ТАК ПОБИВАЮТЬСЯ ЗА ПРИЗНАННЄМ АМЕРИКОЮ ЇХ ВЛАДИ?

БЕРЛІН, 26. грудня. — Російська советська влада дуже побивається за признанєм її правительством Злучених Держав, бо сподівається тоді одержати в Америці позичку на закупно поживи і на частинну відднову зелізниць і фабрик в Росії.

Показується, що заповідане велике жниво в Росії і на Україні наділі не було велике і, як кажуть, навіть меньше ніж торічне. Се заповіданне було пропаґандою для оправдання вивозу збіжа з України на продаж. Тепер же заноситься на голод і в Московщині і на Україні і большевики хотіли-б за всяку ціну добитись признання в Америці та добути відтам і гроший і збіжа.

ІТАЛІЯ ГОТОВА ПРИЗНАТИ РОСІЮ

ЛОНДОН, 27. грудня. — З Риму повідомляють, що італійське правительство готове вповні признати російське советське правительство.

Тепер воно веде переговори із советами у справі торговельного договору, одначе в сьому договорі мало би бути також включене офіціяльне признаннє Італією російського советського уряду.

ВСІ ХОТЯТЬ КОНЦЕСІЙ ВІД БОЛЬШЕВИКІВ

БЕРЛІН, 27. грудня. — Тут зорганізовано німецько-російську аґрарну корпорацію з капіталом $1,000,000.

Са корпорація буде старатись дістати концесії від російського советського правительства.

У ПОЛЬСЬКОГО ДИППЛЬОМАТА У ВАШИНҐТОНІ НАЙДЕНО ВЕЛИКУ СКІЛЬКІСТЬ ГОРІВОК

ВАРШАВА, 27. грудня. — Польське міністерство заграничних справ вислало нині каблеву телеграму до польського посла у Вашинґтоні, щоб негайно прислав звідомленне про се, що найдено велику скількість горівок в домі у Вашинґтоні, про які заявив перший секретар польського посольства др. Венцслав Соколовський, що се його власність.

КАЖУТЬ, ЩО ТРОЦЬКИЙ УСТУПИВ

РЕВАЛЬ, столиця Естонії, 27. грудня. — Сюди наспіла вістка з Москви, що большевицький комісар війни Троцький уступив зі свого становища.

ЦЕНЗУРА В МОСКВІ НАД КОМУНІСТИЧНОЮ ҐАЗЕТОЮ

ЛОНДОН, 27. грудня. — З Риги, столиці Латвії, повідомляють сюди, що Г. С. Зіновєв, голова совета в Москві і „комінтерна" (комуністичного інтернаціоналу) назначив цензора, котрий має щодня читати ціле число „Правди" перед друкованнєм і дозволяти або забороняти статті, відповідно до своєї опінії.

„Правда" се офіціяльний орган „комінтерна" і в останньому часі там мала голос правиця і лівиця російських комуністів. Тепер же Зіновєв хоче се заборонити.

Деякі редактори „Правди" покинули ґазету, заявляючи, що цензура се заборона свободи слова навіть комуністам в камуністичній ґазеті.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
В Канаді належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1836 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

„ДОБУТКИ" ПРОГИБІЦІЇ.

Департамент Публичного Добра при міськім уряді Ню Йорку подав в своїм звіті про шпитали, вязниці та поліційні суди дуже замітну статистику про здобутки прогибіції.

Показується, що в 1918. році, послідним році перед заведенням прогибіції, поліція розглядала 12,536 случаїв пятики, тоді як в 1922. році таких случаїв дійшло до відома поліції аж 17,828. Є се один з найбільше „піяцьких" років в історії міста. Такими роками були всі роки від заведення прогибіції з винятком першого року після нового закона, коли число піяцьких проступків було дещо принало.

Подібні висліди показують також розрахунки шпиталів з числа осіб, лічених на затроєння алькоголем. В 1918. році на кожду тисячу хорих припадало 40 людий, хорих алькоголізмом, тоді як в 1922. році на се саме число припадало алькоголіків аж 67.

Сі числа дуже вимовні. Вони дозваляють додуматися, що від заведення прогибіції запиваєтся богато більше людий, як перед її заведенням, що тепер алькоголь нищить більше людий та причиняє більше захорінь та смертий як давнійше.

З сього розрахунку виходить ясно, що треба робити. Лячне збільшення числа алькоголічних затроєнь повинно робити кождого обережним. Треба стреміти до змінення нерозумного, як показує практика, закона, але рівночасно треба вистерігатися від отруй, що настали від заведення прогибіції.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДЕ!

Отсе третій раз із нагоди Христового Різдва кличе до Тебе голос українських інвалідів, голос тих, що в момент пробудження української державности на трівожній зов Вітчини станули у карні ряди й утворили Українську Армію, яка появилась нагло, мов із під землі виросла. Сини Твої, Український Народе, відчули важну хвилю і з безмірної любови до найвисшого ідеалу культурної нації зарезикували найвисшим особистим добром, і в невимовному терпінню й самопожертвуванню заплатили щасливою будучиною, кровю, ранами, молодим життям.

Десятки тисяч понесли геройську смерть, тисячі інвалідів ведуть геройське життя, життя-боротьбу серед фізичних і моральних страждань, боротьбу проти невмолимо-жахливих відносин.

Твоїм, Народе, обовязком винагородити фізичну втрату і каліцтво найкрасшим Своїм Синам, піддержати ідейний дух видимих останків У. Г. А. Твоєю повинністю в день родинної радости післати луч світла й крихту сердечного тепла тим, щоради Твойого добра усе стратили. Памятай кождий, що Твоя лепта для інвалідів у теперішню важку хвилю зворушить неодно зболіле серце старого вояка, а свідомість, що народ про інвалідів не забув, викличе в їх душі те розкішно-болюче геройське почуття, яке мав кождий у годині, коли вкритий кривавими ранами споміж куль і гранатів вкінці діставсь під старанню опіку дбалого лікаря і ніжної сестри-жалібниці.

Нехай цей клич покотиться звучним відгомоном поза границі нашої тісної Вітчини, поза сніжні верхівя Карпат та холодні води океану, і призове щедрий народній дар унещасливленим борцям за Волю України.

У Львові, в груднї 1923 р.

ЗА УКР. КРАЄВЕ ТОВ. ОПІКИ НАД ІНВАЛІДАМИ У ЛЬВОВІ
(ул. Руська ч. 3.):
Радн. З. Лукавецький вр., голова. Марія Білецька вр., містогол.
С. Український вр., секретар.

ЩО ВАРТА ПОЛЬСЬКА КОНСТИТУЦІЯ?

Зі Львова повідомляють, що дня 7. с. м. відбулось там засідання Ширшої Управи Української Соціял-Демократичної Партії, в якому взяли участь також українські соціялістичні посли. Підчас засідання, яке відбувалось на підставі § 2 зак. про збори, впала, як звичайно, на салю польська поліція і розпочала провірку документів запрошень. Не обійшлось очевидно без грубих виразів і проти-конституційних неформальностий.

Тутже лучилось найбільш маркантне. На заяву послів, що в Польщі істнують ще якісь конституційні приписи і на предложенне послом Приступою друкованого примірника конституції, який він виняв з кишені, комісар поліції крикнув: „Конституція до кешені!"

Очевидна річ! Пощо Полякам конституція, коли вони ніколи жадних законних постанов не придержувались ані не виконували.

Їм вистарчилоб обходити щорічну поминки по „конституції 3-ого мая, 1791, а тепер вистане поліції, шандар, карабін, тюрма і шнурок.

НЕІСТНУЮЧІ НАЦІЇ.

„Чехословацька" та „карпаторуська".

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Свіжа людина, яка приїздить до Чехословаччини, з перших же днів довідується про істнування двох досі незнаних націй: „чехословацької" та „карпаторуської". Ці дві нові нації, про які наука досі нічого не знала, як виявляється, живуть у щасливій чехословацькій державі й населюють більшу частину її території.

При близчім розгляді, однак, показується, що обидві ці „нації" — це просто витвір геніяльної чеської фантазії. Ніякої „чехословацької" нації не істнує, а істнують дві нації, точнійше дві народности: **чеська і словацька.** Так саме не істнує ніякої ніякої „карпаторуської" нації, а є українське Закарпате з автохтонною **українською** людністю.

Для чого ж утворено ці дві фікції?

Фактичним будівничим „чехословацької" держави були Чехи. Цього ніхто не заперечує, ба й не хоче заперечувати. Культурно менш розвинені й політично більш відсталі Словаки тільки **приєднались** до чеського руху, лише **підтримали** чеські державні змагання. Закарпатські Українці в меншій мірі відограли **активну** ролю при збудованню Чехословаччини. Вони просто **дали себе приєднати,** бо кращого виходу перед собою не мали.

Однак, і те й друге приєднанне сталось **на певних умовах.** Властиво, на умовах **автономічних.** Иншими словами, кожда з цих двох реальних, а не мітичних націй — словацька та українська — виговорила собі цілком реальне право **крайової самоуправи.** Це написано чорним по білому у відповідних умовах, складених наприкінці 1918 р. в американських містах Пітсбургу та Филаделфії.

Може бути, що Чехи радо й додержали б цих умов. Можливо, що вони охоче віддали б Словаччину Словакам, а Закарпате Українцям. „Нате, управляйтеся, як умієте та як знаєте!"... Але на перешкоді цим добрим намірам стають дві „дрібнички": **державна рація й національний егоїзм.**

Державна рація каже Чехам, небезпечно віддавати долю тих країв у руки незвиклих до того й непідготовлених місцевих людей. Проживши віки під варварсько-азіятським мадярським ярмом, ті місцеві люде нічого доброго не навчились. Їм треба наперед дати політичне виховання й культуру, а тоді вже розкрити перед ними райські ворота автономії. А тепер куди вони повернуть свої краї, якого лиха вони накоять, якою погрозою можуть стати для єдности Чехословаччини?

Це, так би сказати, офіціяльне поясненне. Але є ще й неофіціяльне. Декому воно покажеться дивним, але це факт, що **чеський нарід має розмірно більше інтелігенції, ніж який-небудь инший нарід у світі.** Навіть більше, як Німці. Одна тільки Англія має трохи більше інтелігенції, але та має й безліч кольоній, щоб її порозсовувати. А Чехословаччина ніяких кольоній не має. Куди ж дівати кождого пятого Чеха, що належить до т. зв. „вільних професій"?

Відповідь ясна: на Словаччину, на Закарпате. Буде там автономія, будуть свої сойми, то скрізь засядуть і свої місцеві люде: на посадах урядових, учительських, лікарських, залізничних. А нині **там сидять Чехи.** І ще будуть сидіти, заки та автономія не буде здійснена.

Таким чином, державні міркування тут переплітаються з міркуваннями вузчими, скажім одверто — шкурними...

Та якось не випадає казати словацьким та українським братам, що вони ще не доросли до автономії, а ще менше — що їх коштом мусять жити чеські інтелігенти. Отож для цього у празьких канцеляріях і придумано геніяльну ідею про істнування „чехословацької" та „карпаторуської" націй.

Словацькі посли у празькім парляменті репетують:

— Помилуйте, ми Словаки! Ми окрема нація, хоч і дуже близька до чеської, але всетаки окрема...

А їм представники чеської урядової більшости лагідненько на це відказують:

— Які ж ви Словаки? Ви **Чехо**словаки. Ми також не Чехи, а Чехословаки. Отож ми з вами а ви з нами одна нація. Наша держава — ваша держава. А коли маєте цілу державу в своїх руках, то нащо ж вам автономія?

З закарпатськими Українцями справа трохи складнійша, бо зробити з них „чехоукраїнців" вже ніяк неможливо. Але й тут бюрократичний геніт дав собі раду. Українську народність перехрещено у „карпаторуську" й цим внесено таку плутанину, що вже й на місці люде перестають орієнтуватись у національних відносинах. Заводити при такім стані річей автономію справді начеб-то й не можна.

Що почувають реальні нації, поховані під вигаданими для них у Празі назвами — це легко можна собі уявити.

Прага, 11. грудня.

Радянин.

Матвій Костишин.

МОЛИСЬ, БЛУДНИЙ СИНУ!

Молись блудний сину за матір єдину,
За її страждання в мольбах не спочинь,
Вона твоя мати!... а ти відцурався,
Станув її катом: Покинь, ох покинь,
Покинь свою злобу, поглянь на терпіння,
На кров, прани, терновий кінець,
На хрест, на могилу, що злидні готують,
Тільки ждуть, коли вже наспіє конець.
Поглянь, блудний сину на її терпіння,
Як вороги гонять матір попід тин.
А ти відцурався в її безталанню
Се за любов неньки відплачуєсь син.
Пригадай же сину, матір сиротину,
Як малим при ній ти колись виростав;
Вона тя пестила, при груди тулила,
А ти з її груди життє висисав.
Тож молись за матір цілою душею,
Вернись!... бо у пропасть тебе заведуть
І збезчестиш славу Неньки-України,
З козацького роду тебе прокленуть.
Не валяйсь по світі, трупом, скотиною,
Щоб серце ненька не пекло! Будь, хай не спить,
Не будь ворогом хижим для матери свої,
Той гріхи минуться, люди й Бог простить.

ЗДЕМАСКОВАНА ПОЛЬСЬКА „МУЧЕНИЦЯ".

СЕНЗАЦІЯ ПОЛЬСЬКОГО ШАНТАЖУ.

Хто знає дещо польську літературу, мусів зустрінутися й ній з іменем „матері" Макрини Мечиславської. Присвячували їй свої поезії найбільші польські поети, Міцкевич, Словацький і Виспянський, — у всіх історіях Польщі XIX в. її імя стояло серед імен найбільше засужених латротів, — польське громадянство славило її як символ обєднання Литви і Руси з Польщею, — польське духовенство почитало її як мученицю і робило заходи в Римі, щоби признати її святою!

Чи повірите, що та свята польська мучениця мати Макрина Мечиславська се була **звичайна шантажистка, обманець на велику міру, жінка найгіршого сорту?!** Аж тепер, в пятьдесять літ по смерти сеї святої Польки вийшла правда на верх, показалося, яких то святих почитає польський нарід. Справді варто послухати сеї трагікомічної історії, бо вона незвичайно вірно характеризує Поляків та способи, якими вони **вміють** зробити свою справу голосною на світі.

В 1845 р. приїхала до Парижа жінка в монашім одязі, що називала себе матерю Макриною Мечиславською, ігуменею монастиря Василіянок в Минську. Вона привезла з собою поручаючі листи від генерала Хлаповського, арцибіскупа Пшилуського та инших визначних Поляків з Познаня; вони просили париських Поляків, щоби перевезли її до Риму і представили папі на свідоцтво нових переслідувань Росіян над католицьою вірою на Білій Руси.

Мати Макрина оповідала страшні речі про московські жорстокости. В монастирі у Минську монахинями були Польки, обивательські доньки, що прийняли грецький обряд, щоби ширити серед білорусів католицтво і виховання в польськім дусі. Православний епископ Сімашко хотів навернути їх на православе. Але монахині відкинули всі його обітниці. Тоді він почав мучити їх страшними муками. Одної ночі окружив монастир салдатами, закував побожні сестри та їхню ігуменю в кайдани і пішки казав гнати до Витебська. Тут уживали їх до найнижчих робіт, кормили гнилими селедцями і чорним хлібом, називали найгіршими словами, що пятниці били різками, так що тіло сестер покрилося ранами. При екзекуціях бував і сам Сімашко, лаяв монахині, особливо матір Макрину, бив її в лице і плював в очі. Одного разу епископ хотів їх силою загнати до православної церкви. Колиж вони не хотіли війти, він ударив Макрину так сильно, що вибив їй зуба. Потім пущено раз на сестри ватагу пяних салдатів, колиж монахині не хотіли їй піддатися, салдати покалічили їх, повідтинали уха і носи, вилупили очі. Серед таких мук всі майже сестри вимерли,—тільки чотири з них, між ними сама Макрина, чудом вратувалися і втікли заграницю.

Такі і ще инші історії оповідала мати Макрина. Париська польська кольонія прийняла сі оповідання з повною вірою. Прийняли їх навіть з вдоволенням, бо знайшлися нові докази польських кривд, нова нагода пригадати Европі справу нещасливої, мученої всіма Польщі. Польські ксьондзи з проповідниці почали оповідати наївним Французам про переслідування польських монахинь і дневники були переповнені все новими оповіданнями матері Макрини про московські жорстокости. Про нещасливі сестри-мучениці говорено і писано у Франції і в инших державах, навіть славний Ірляндець О'Конель в лондонськім парляменті зложив протест проти російської політики...

В жовтні 1845 р. мати Макрина в товаристві одного польського ксьондза вибралася у подорож до Риму. Її дорога через Францію була одним величким тріюмфом. Всюди стрічали їх юрби цікавих, і побожних, що бажали побачити мученицю і просили у неї благословенства. Макрину витали ігумени, епископи, кардинали, депутації і процесії. З усіх сторін сипалися милостині для нещасливої матері, милостині щедрі і богаті... За те вірні просили, щоби мати дала їм частинки свойого вельона як реліквії на памятку. Мати давала і благословила. В Ліоні мати Макрина побачила доктора медицини Корбута, тільки побачила його, казала йому кинути все і їхати до Риму висвятитися на ксьондза; доктор послухав і приєднався до товариства матері. Ксьондз, що був товаришем Макрини, хорував перше на ослаблене голосу, — тепер почув нараз, що відзискав здоровлє!

В Римі мати Макрина дістала авдієнцію у папи Григорія XVI. Святий отець був дуже зворушений оповіданнєм про страждання монахинь і вкінці сказав: „Сім літ, сім літ і стільки витерпіли, а я не знав нічого!" Макрина просила папу, щоби розписав ювилей за Польщу; але Григорій XVI. відмовив сій просьбі, сказав, що кров мучениць і так кличе до Бога о спасення, — „вітчини". В тім часі до Риму приїхав цар Микола I. Поляки робили заходи, щоби папа в розмові з царем підняв справу мучеництва Макрини, — та папська дипльоматія була дуже обережна і не згодилася на се. Але про Макрину Мечиславську царське правительство все таки довідалося, поручило своїм урядам розслідити справу і видало офіціяльний комунікат, що оповідання про мучеництво монахинь в Минську се смішна і злобна видумка; на се приведено ріжні докази. Але Поляки виробили вже Макрині таку популярність, що ніхто російському запереченню не хотів вірити.

Тимчасом мати Макрина добула собі в Римі нову популярність. Відвідувала її побожна публика і високі церковні достойники. Новий папа Пій IX. сам явився у монастирі, де вона жила, посадив її побіч себе і ласкаво говорив з нею про Польщу та її потреби. Мати просила папу, щоби дозволив їй заснувати власний кляштор. Папа згодився на се. Засновано новий монаший чин св. Василія, але з латинським богослуженнєм; мати Макрина стала ігуменею, до закону вписувалися дівчата Польки. Кляштор Макрини став метою ріжних польських путників; між иншими і поет Адам Міцкевич відвідував Макрину і вона намовила його до сповіди.

І так мати Макрина жила в Римі в загальній почести, як заслужена свята-мучениця. Тільки найблизчі до неї люде, що добре її пізнали, стали дивитися на неї більш критично. Мати поводилася деколи дуже гордо; у своїх промовах не рахувалася зі словами, обиджала тих, що її слухали. Свої сни і мрії подавала як голоси неба. З своїми монахинями поводилася дуже гостро, — новички богато терпіли від неї. Завважено, що мати має дуже живу вдачу, а невелику освіту.

Макрина Мечиславська умерла в Римі 1869 р. Останні дні життя мала важкі. Проявляла розпуку про своє спасення; не хотіла сповідатися. Її сповідання добув для неї спеціяльне благословенство від папи. Макрину похоронено майже як святу.

Вже за життя Макрини були деякі сумніви про її мучеництво. Власні її оповідання не були дуже ясні, — ріжні подробиці вона оповідала раз так, раз инакше. Як знаємо російське правительство заявило рішучо, що оповідання Макрини є видумані. Але аж в новійших часах відкрито богато документів, що позволють вияснити сю загадкову справу.

Маємо вже сьогодні докладні списи монахинь Василіянок з Білої Руси в 1840-их роках. Між ними **нема призвища Мечиславської.** Ігуменею монастиря в Минську була тоді Пракседа Левшецька, не Мечиславська. В тім часі знесено на Білій Руси церковну унію, але монахинь, що не перейшли на православе, не переслідувано ані не карано, а дозволено їм розїхатися до їх родин. В 1885 р. списано оповідання одної з монахинь минського монастиря, що тоді ще жила: **вона ніколи не чула про матір Макрину!** Провірено ріжні подробиці з оповідань Макрини і всі вони показалися неправдиві, а навіть просто **брехливі і видумані;** Мати Макрина являється свідомим обманцем!

Хтож була справді та особа, що звала себе ігуменею Макриною? Се історія така, яких небогато.

Ся ніби мати Макрина Мечиславська в дійсности звалася Вінчова; з роду була Жидівка. Була вдовою по якімсь офіцері; служила в кляшторі бернардинок і там пізнала монастирські звичаї та довідалася се чи те про переслідування католицьких монахів Росіянами. Отже рішила використати се для себе і зробити з сього добрий інтерес. Вона перебралася за монахиню і почала як ігуменя ходити по польських ксьондзах просити підмоги. Оповідала серед сліз, що є василіянкою і втекла з монастиря в Полоцьку з одною бернардинкою, що її звів, а тепер жалує свого злочину, бажає вернутися назад на монастиря. Просила грошей на дорогу. В той спосіб надула богато ксьондзів. Російська поліція переловила її раз, дала під суд і відіслала до містечка Любче під поліційний нагляд; може бути, що тоді вона дістала й різок, бо так карали в Росії волокитів і жінки злого життя.

Але Вінчова не кинула свойого ремесла. Повелося їй знайти гурт легковірних людей, що вона заопікувалися. Вона показала сліди побиття на тілі, — і їй повірили, що се побиття з йосковських рук, за віру і Польщу. Польські закинщи при помочи визначних осіб зпоміж панства, дали їй підмогу і вислали за російську границю з поручаючими листами. Дальше вже „мати Макрина" порадила собі сама. Поїхала до Познаня, звідтам до Парижа, а дальше вже тріюмфально як польська мучениця дісталася до Риму і там протягом двацятьох літ безличнo дурила апостольську столицю. Таку прислугу віддала Римови Поляки.

Відкриття правдивої історії Макрини Мечиславської, — відкрив її один з єзуїтів — зробило незвичайне враження серед Поляків. Вони побачили, що скомпромітувалися до краю. Не знати, що тепер мають робити. Що робити в польській літературі з поемою Юлія Словацького, який апотеозує матір Макрину, — коли ся свята се жінка неневного життя? Що робити з драмою другого поета Виспянського, де Макрина виступає як пророк і мучениця? Як признатися до того, що найбільший польський поет Міцкевич дістав благословення від сеї повії. А кілько є популярних книжок між польським людом, що славлять Макрину як мученицю за польську ідею?? Котюзі по заслузі! Тілько разів Поляки дурили весь світ, — раз врешті культурне громадянство переконається, що варті їхні мученики і мучениці! Мати Макрина Мечиславська із книг польських святих переходить на індекс всесвітних шантажистів!

І. К. Р.

ЧИТАЙТЕ КНИЖКУ „ПРИ БИТІЙ ДОРОЗІ"

Про неї пишуть:

МИКОЛА СТРУТИНСЬКИЙ. При битій дорозі. Оповідання з часів війни. Видання Укр. Народного Союза в Америці. Джерзи Сіті. 1922 р. Ст. 301 8°.

Є книжки, які своєю мистецькою формою захоплюють нас аж до самозабуття, але однак мало є таких книжок, щоби вражали нас глибиною своїх змістом й заставляли-б до болю стискати зуби, щоби втамувати свое зворушення. Такою власне книжкою є книжка п. Миколи Струтинського „При битій дорозі". Форма — звичайні мемуаристичні записки українського інтелігента-емігранта, який будучи довгий час за „Великим Ставом", затужив за рідними зеленими полями й струнними тополями коло сільського цвинтаря і повертає до рунту з еміграції мовою — віддатися народній праці. Сюжет — дійсність народнього життя з усіми його радощами та скорботами, як тії, які стали страшною примарою світової війни, яка за міліони людських жертв заплатила чорною руїною того краю, який для автора є його „святая святих". Звідси повстає той драматичний тон, яким перейняте кожне речення сеї визначної книжки. Росія — Австрія, Москалі — Мадяри, все се творить спільне тло, нечуваного в історії людства, всенародного лихоліття: гвалти, знущання, грабунки, військові суди, шибениці й табори, до яких попадає автор, не дивлячись на всю свою льояльність до „заходивої імперії", а в тім — далекою зорею світить єдина надія на те, що „Встане Україна, світ правди засвітить".

Україна встала, але вже аж тоді, коли автор, повернувшись із табору на зелені поля, не міг серед них знайти свого рідного села, яке було зрівняне із землею. Описує се все автор просто і безпретенсійно, як — то — „бачили очі і чули вуха", але при тім виявляє таку силу чуття й щирости, що змальовані ним деякі окремі епізоди сього безталання справляють просто потрясаюче враження. Сценка після бою в селі, коли люди заходять у зруйнований пивниці, пошматовану важким набоєм цілу родину і серед скривавлених кусників людського мяса бачать одну лише біляву головку дитини, що випадково вже від тіла, при-гада до стіни пивниці, наче голівка Рафаельського херувима, — в памяти читача ніколи не зникне. З подібного складається майже весь зміст сеї книжки. На жаль, автор не зміг ясно перевести її основної ідеї, а рівнож не дотримав відповідного тону, який раз у раз із драматичного стає патетично-сантиментальним, що психольогічно ослаблює враження від цілого твору.

Однак, не дивлячись на всі дрібні недостачі з боку форми і стилю, книжка Мик. Струтинського є найзмістовнійшою серед усіх інших літературних видань з часів війни, а через те саме приходиться щиро пожалкувати, що видана в Америці, зостанеться невідомою для краю. А тим часом її однаково читали-б по обох боках Збруча, бо автор не тільки що не є обмеженим галицьким льокалізмом, але й [illegible] його [illegible] всеукраїнського [illegible]. [illegible] і дорогим [illegible] прочитання [illegible] „Пр [illegible] „вселюдинні", [illegible] Ся книжка [illegible] зостанеться памятником нашого важкого лихоліття.

К. Лаврінович.

ЮВИЛЕЙНИЙ ДАР ДЛЯ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА У ЛЬВОВІ.

ПОКЛИК ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА.

Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові протягом пятидесятиліття свого істнування не відкликувалося ніколи до Громадянства за помочію, бо мало своїх Меценатів, що щедрою рукою і великою організаційною працею довели його перед війною до такого розцвіту, який будив у нас почуття гордости, а серед чужинців слова признання або й подиву.

Одначе тяжке воєнне лихоліття не пощадило Товариства. Царські власти вивезли кову друкарську машину та натворили чимало доскульної шкоди в рукописях співробітників, у бібліотеці, а головно в музеї Товариства. Два динамітові вибухи, підложені в 1922 р. злочинною рукою в каменицях Товариства, спричинили також чимало діймаючих страт та дали доказ, що людська злоба уміє посягнути навіть по майно наукової інституції, котра завсігди стояла одалік від політичного життя.

Через закон про охорону льокаторів одна камениця, власність Товариства, і три фундаційні не дають під цю пору ніяких доходів, а домагаються великих вкладів. Девятьдесять моргів землі в селі Беледуї (фундація д-ра Дембицького) не покривають розходів, бо треба ставити господарські будинки, знищені в часі війни. Наслідком дорожнечі, застою в промислі та відобранню друку шкільних книжок друкарня ледви покриває свої і товариства видатки, а переплетня опустіла. Книгарня Товариства оплачується, одначе й вона, задля шаленої дорожнечі книжок, які мусять бути на складі, відчуває брак готівки, що моглаби уможливити її дальший розвиток.

Наслідком недостачі матеріяльних засобів обмежено до краю наукові видання. Коли перед війною Наукове Товариство ім. Шевченка печатало в однім році 20—25 томів і випусків наукових публікацій, то в останніх двох роках видало воно ледви шість томів і випусків, бо на більше не дозволила матеріяльна спроможність, хоча наукові робітники давали свою працю майже даром і хоча в редакційній теці є чимало готових студій. Товариство дивиться з острахом в будуччину, бо видання одної книжки (12-аркушевої) переходить нині квоту 250 долярів. Побіч наукових видань мусить Товариство дбати про удержання прилюдної бібліотеки і музея, без котрих наукова робота не дасться подумати, а на котрі треба ложити річно міліярдові квоти.

ТОМУ ВИДІЛ НАУКОВОГО Т-ВА ІМ. ШЕВЧЕНКА ВІДКЛИКУЄТЬСЯ У СВОІМ ЮВИЛЕЙНІМ РОЦІ ДО ГРОМАДЯНСТВА І ПРОСИТЬ О ОДНОРАЗОВИЙ ДАР У ВИСОТІ ПЯТИ ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ (25 тисяч корон в золоті), З ЯКИХ ПОЛОВИНУ ЗЛОЖАТЬ ГАЛИЧИНА, ВОЛИНЬ, ПОЛІССЄ, ПІДЛЯШЕ І ХОЛМЩИНА, А ДРУГУ ПОЛОВИНУ АМЕРИКА І НАШІ ДІЯЧІ В ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНІ.

Наукове Товариство, що протягом останнього трийцятиліття видало поверх пятьсот томів і випусків наукових та инших публікацій, вірить, що серед селянства, робітництва, ремісників, священиків, учителів, урядовців найдеться в старім і новім краю пять тисяч осіб, мущин і жінок, котрі зложать ювилейний дар по одному долярови. Прилюдніх збірок в краю не вільно нам уладжувати, але кожному Громадянинни вільно зложити ювилейний дар. Кого в краю не стати на один доляр, нехай збере собі кружок людий, що спроможуться на жертву одного доляра для розвитку української науки і культури. Як би хтось покрив кошти видання цілого тому, ця жертва буде зазначена на книжці.

Стоімо і будемо стояти о власних силах. Залежними хочемо бути тільки від українського Громадянства. Не будемо просити підмог від ніякого постороннього. Наражені на важкі перепони у нашій культурній праці та на величезні податки і даники, відкликуємося до совісти українського Громадянства та в імя рідної культури просимо о сповнення обовязку.

Підтримуймо, Громадяни і Громадянки, наукову роботу, яка навіть серед лихоліття і знищення ніколи не пропаде! Обезпечім дальше єствовання української твердині науки, що занепасти не може і не сміє!

Просимо українське Громадянство о скору поміч, бо хто скоро дає, двічі дає.

Притім застерігаємося, що збірка для Наукового Товариства не може станути в дорозі инщим збіркам на цілі просвітні, гуманітарні, чи партійні.

Всі дари оголосить Виділ у спеціяльних оповістках. Половину гроша зужиє Виділ на наукові видання, другу на інвестиції, що принесуть сталий дохід і обезпечать Товариству його дальшу наукову працю.

Гроші просимо пересилати до „Земельного Банку" у Львові, ул. Підвале, ч. 7. Громадяни в Америці можуть складати датки в „American Express Company" на рахунок „Земельного Банку" (Agrar Hypotheken Bank — Lemberg).

Наших Братів у Чехословаччині просимо, щоби від себе зарядили те, що вважають вказаним. Просимо одначе о сталу валюту.

Львів, 1. грудня, 1923 р.

ЗА ВИДІЛ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА У ЛЬВОВІ.
(ул. Чарнецького, ч. 26).

Др. Кирило Студинський, голова. Др. Роман Цегельський, секретар.

З ЧОГО СКЛАДАЄТЬСЯ ПОЛЬСЬКА „ДЕРЖАВА"

В місяці серпні с. р. зголошено в Польщі 151,141 проступків, викрито 144,729.

	Зголошено	Викрито
Головна зрада	—	4
Інші політичні проступки	—	116
Бунт і опір владі	—	359
Інші проступки проти влади	—	8329
Проступки урядові	—	154
Шпіонажа	—	22
Дезерция	—	1074
Інші проступки проти військової сили і держави	—	89
Нарушення публичного спокою	—	6759
Пачкарство	—	358
Волокитство і жебраннна	—	389
Спекуляція валютою ...	—	215
Фалшованне гроший	23	20
Фалшованне печаток	5	2
Фалшованне харчів	86	83
Фалшованне інш. роду ..	49	51
Грабіж і бандитизм	90	36
Грабіж і звич. розбій ...	161	110
Підпали	153	77
Проступки на сексуальнім тлі	76	76
Касова крадіж з вломом	16	10
Крадіж на зелізниці з вломом	170	91
Крадіж на зелізниці без влому	902	684
Іншого роду крадіж з вломом	3029	1741
Інші крадіжі без влому	12220	8856
Лихва, паскарство	—	6100
Проступки санітарно-адміністраційні	—	24505
Проступки торговельно-адміністраційні	—	23846
Проступки зголошені ..	—	3724
Пиянство	—	7137

І т. д.

ДОПИСІ

ДЖАЛЛІЄТ, ИЛЛ.

Страшний випадок.

У мого шваґра мешкало двох закарпатських Українців, з яких оден щайно пару днів перепровадився з Тарбор, Інд. Минувшого місяця, 29-го падолиста, вони оба сиділи досить до пізна, розмовляючи про старий край. Коли другого дня шваґер вернув в полудне додому, занепокоївся, що жадного з них нігде не видно. Пішов проте до їх кімнати, щоб побачити, що з ними діється. Коли отворив двері, на нього бухнула страшна вона ґазу. Коли трохи провітрилося, він ввійшов до середини і побачив їх обох вже зимних трупів. Закликаний лікар не міг вже нічого порадити. Старший з них (53 літний) був обеспечений на $1000.00 в „Соединенію"; він оставив в краю сина. Молодший (46-літний) збирався їхати по Різдві до краю і не був нігде обеспечений. Він осиротив жінку і троє дітий. При ревізії найшли усього $4.00 і колиб добрі люди не були поскладалися, не булоб навіть за що поховати.

Нехай цей страшний випадок буде пересторогою для кождого, щоби вступати чимскорше до У. Н. Союза. Ця славна наша організація це вже нині міліонова інституція, до якої повинні належати усі Українці й Українки та уся наша українська дітвора.

Смерть не жде і не питає, хто з нас готовий із нею піти. Вважаймож, щоб не оставити нашої рідні на гірку долю сутьби.

М. Болехівський.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

Звіт з віча.

Дня 9. грудня, 1923 р. відбулося віче в Ню Гейвен, Конн., в церковній гали при улици Парк під нумером 127, в справі несення помочи старому краєви.

О годині 3-тій пополудни віче отворив о. др. Ковальський, місцевий парох, короткою промовою та покликав на голову віча д. Якова Шевця, який знова покликав на секретарів дд. Мих. Довгого і Костя Марущака. Потім представив д-ра Галана з Філядельфії, котрого попросив на перщого референта.

Др. Галан, в своїй півтора годинній бесіді змалював образ терпіння українського народу, як також горячу боротьбу, котра не перестане доти, поки не поконає свойого вічного ворога.

Дальше говорив про Українську Армію, яка так бодро боролась за самостійну державу. Бесідник говорив про наступ на Київ проти Денікінців і большевиків. Згадав про великі пошести і тиф, які доконали до того часу непобідиму нашу армію.

Др. Галан говорив дальше в своїй промові про українську територію, котра зістала поділена поміж Московщину, Польщу і Румунію та пояснив в який спосіб можуть помогти американські Українці своїм братам в старім краю.

Згадав про большевицьких дипльоматів котрі їздили до Італії поклонитись королеви, щоби тільки правительство признало їх.

Вкінці спімнув про організацію „Обєднаннє, котре має свій осідок в Філядельфії, як також про Конгрес, котрий відбувся сеї осени та що обовязком єсть кождого Українця і Українки заплатити сю маленьку лепту народного податку по 25 центів місячно на підпомогу старому краєви.

По промові поставив др. Галан резолюцію слідуючу: Ми Українці, зібрані на вічу дня 9. грудня 1923 р. в Ню Гейвен, Конн., уважаємо в теперішню хвилю тяжкого положення нашого народу в старім краю конче потрібним перевести сильну організацію усіх Українців в Америці, для несення допомоги нашому народови в його визвольній боротьбі та скликати віча в тій справі.

Резолюцію принято одноголосно.

На закінченнє відспівано „Ще не вмерла Україна" і „Не пора не пора". По відспіванню предсідатель Я. Швець подякував сердечно д-ру Галанови за так гарну бесіду, а зібраним вічевикам за це, що прибули, почім усі розійшлися в спокою домів.

Мих. Довгий,
Кость Марущак,
секретарі віча.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

ВОЛЮ БУТИ КОЗАЧКОЮ.

(Історичне оповіданнє).

(Продовженне) (2)

— Слід свіжий? Лише того одного коня?

— Щоби цілком свіжий, не скажу. Міркую, що він вчерашний. Окрім слідів моєї кобили є ще сліди другого коня. Також босого, отже татарського. Сі сліди ведуть дорогою до броду і назад. Я ішов тропою яку версту. В половині версти тропа зійшла з дороги, увійшла в кущі і знов вийшовши з них пішла далі дорогою. Я вступив в кущі і по слідах, які там бачив, ось чого догадався. Один їздець лишився в кущах при дорозі з кіньми, другий пішов лісом в ту сторону, де ми тепер і вернув назад.

— То були мабуть звідуни чамбула. Знайшли нас і поїхали привести чамбул. Мене дивує, що їх тут ще нема.

Ще коли пчоляр зачав розказувати, всі їздці стали досипувати порох до мушкетів і до пістолів. Вони не сумнівалися, що ось-ось ворог наскочить на них.

— Зараз виведи нас з гущі! — отаман звернувся до провідника. — Тут небезпечно, бо кущами можуть підійти до нас на пару кроків, так що заки побачимо їх, кождого з нас прошибне десяток татарських стріл.

— Злізайте з коний і за мною! — сказав провідник. — Як їх ще нема коло броду по сім, чи тім боці, то ми безпечні, бо там оба береги чисті. На великій просторони нема дерев ні кущів.

— Ведучи коні, товариство пустилося за провідником. Коли вигинули з лісової гущі і побачили, що поле чисте, посідали на коні і віхали в ріку. Задержалися по тім боці аж за першим скрутом дороги.

— Тепер, — промовив провідник — позакутуйте будьчим копита, щоби не лишали слідів. Заведу вас в таке місце, з котрого, як би й знайшли нас, то мож буде боронитися й проти сотні. Але надіюся, як не лишимо слідів, то Татари будуть гадати, що ми поїхали далі дорогою. Або й вони поїдуть далі гадаючи, що здоганяють нас, або завернуть і залишать погоню за нами. Гадаю, що буде се друге. Недалеко відси оє селі. Наші напасники знають, що у вас рушниці. Знають, що як станете стріляти, то заалярмуєте людий в сих оселях котрі, хоч татарські, зі степовими добичниками живуть в не дуже добрій злагоді.

— Куди веде ся дорога? — спитав отаман.

— Долі рікою просто на Течиню. Як би не те, що ви хочете далі їхати манівцями, се була би для вас найбезпечнійша дорога.

Їздці пошматкували одну дергу позакутували копита і Косюра повів їх лісом на горбок оперізаний потоком з багнистими берегами.

— Перехід на горбок вузкий, — провідник сказав. — Два лучники за отсими дубами вистануть, щоби всякому заперти приступ до нас.

Станувши на горбку, їздці позіскакували з коний. За дубами при сухім переході на горбок поставили двох вартових і стали радити, як їм роздобути харчів.

— В сих болотах є зьвірина, — сказав провідник. — Два нехай лишаться тут, щоби на случай потреби помогли вартовим. Один нехай іде зі мною. Кажу вам, найдалі за чверть години вернемо, як не з оленем або кабаном, то бодай з пару заяцями, качками, чи якою иншою зьвіриною... Як схочете довше ждати, то я поїду до найблизшого улуса. Як Татари не відгородять мене від вас, то привезу борошно і кашу. Там буде можна й коня купити. Ви обіцяли мені.

— Як тут захистне місце, то ліпше нині не рухатися відси. Без каші і борошна видержимо день. Ти видержиш без коня. Нині покажеся, чи татарські добичники йдуть за нами, чи може махнули на нас рукою. Як наші напасники не покажуться нині, то вже взагалі не покажуться. Завтра поїдемо всі. Купимо харчі на дальшу дорогу і коні. Два, щоби несли наш запас, третого для тебе.

— Отже підемо полювати?

— Підемо. Я піду з тобою.

— Мушкета лишіть, бо з рушницею зле продиратися крізь густі кущі і тепер з рушниці не можна стріляти, щоби Татарам не показати, де ми. Очивидно, й шаблю лишіть, щоби не пленталася між ногами. Возьмемо лише луки і запоясники. Мій пес поможе нам. Циган, ходи!

Отаман відійшов з пчолярем. Вернули по двох годинах. Отаман ніс три заяці і одного огара. Пчоляр, голий по пояс, тащив міх зроблений з сорочки. Міх рухався, бо був повний раків. Товариство зараз розклало огонь. Не боялися, що Татари побачать дим, бо то було в високченнім лісі і місце, на якім товариство засіло, було обросле густими кущами. Попоївши не мали що робити, отже на переміну спали і сторожили. Косюра час до часу виходив на дорогу дивитися, чи не йдуть Татари. День минув спокійно. Вже й ніч минала, коли Косюра, що знов виховзся на провіди і підповз аж до дороги, вернув, показуючи пальцем на устах, щоби всі мовчали. Ціле товариство схопилося на ноги і окружило пчоляря.

— Таки знайшли нас! — пчоляр промовив шепотом. — Не так нас самих, як наш шлях. Що ми тут, вони ще не знають. Може були би й минули нас, гадаючи, що ми пішли далі, дорогою на Яси. Але мабуть щось на дорозі від нас до Ясів здержало їх. Як я підповз до дороги, побачив цілу ватагу на дорозі вже кількадесять кроків дальше того місця, де з дороги скручуєся до нас. Чамбул стояв. Саме тоді від Ясів вернув їх звідун і став одноокому отоманови щось розказувати, раз у раз показуючи рукою в сторону Ясів. По хвили отаман поділив ватагу на дві части. Одна зійшла в придорожні хащі по однім боці дороги, друга по другім. Міркуючи, що то засідка на когось, що їде з Ясів, я вернув до вас.

— Щож тепер нам діяти? — отаман звернувся до товаришів. — Коби знаттє, яка сила тих, на кого Татари засіли. Добре було би спільними силами знищити сей хижацький чамбул. Але як то жмінка безборонних купців, то ми їм нічого не поможемо і стягнемо всю татарську силу на себе самих.

В сій хвили від дороги почули кілька мушкетних вистрілів і крик.

— Коли там гукають рушниці, то проти Татар більша сила. За мною!

Отаман скочив на коня, товариші пішли за його приміром. Пустилися за пчолярем, котрий пішки побіг вперед. На дорозі мушкетні стріли затихли. Тільки чути було галайканнє і крик. Очивидно, бо коли прийшло до бою з близька, вже ніколи було наряжати рушниці. Товариство висунулося на дорогу і яких триста кроків перед собою побачило татарську ватагу. Жаден татарин не дивився поза себе, отже й не знав, що за його плечима новий ворог. Нараз гукнули мушкети і пістолі. Зараз по тім на татар і від сего боку посипалися стріли. Ще не отямилися, коли між них вскочило пять їздців, рубаючи шаблями в право і в ліво. Атаман сих їздців зустрівся з одноокими отаманом Татар. Шабля вдарила об шаблю. Ще раз і ще раз і одноокий звалився з коня. Бій кипів ще хвилинку і затих, бо татарська ватага щезла. Більша половина лежала побита і покалічена на дорозі, недобитки втікли.

Отаман малого нашого товариства розкрив очи.

— Де я? Що зі мною сталося? — питав сам себе, роззираючися.

Він мав причину дивуватися. Він тямив бій з Татарами. Тямив, що в хвили, коли вдарив на одноокого, в боці щось заболіло. Здогадувався, що то татарська стріла вбилася в його бік. Він бачив, що його противник звалився з коня. Але одночасно чув, що сам слабне. Що далі сталося, він не тямив. Тепер він в якімсь шатрі на вигідній постели з медвежих кожухів. Біля сего леговища на срібній підставці стояли флящинки і дві золоті чарки, мабуть з водою і медициною. Ся медвежа постіль і ся посудина найбільше здивували раненого.

— Звідки все те тут взялося?! — думав. — Де я можу бути?

— Отаман все ще без тями? — перед шатром хтось спитав по турецьки.

— Я що лиш вийшов від него. Спав.

По голосі отаман пізнав, що відповів Микола, його наймолодший товариш.

— Не пустив би ти мене до него? — знов спитав голос, отаманови не знакомий.

— Та чого? Як спить, то з ним не розмовитеся. Як не спить, то насамперед мушу спитати його, чи схоче говорити з чужим. Як ваша, так і наша мандрівка потайна. Ми також виминаємо всі оселі, всіх людий. Як би я впустив вас до отамана без його дозволу, насварить на мене.

(Дальше буде).

Лесь Мартович.

ЗА МЕЖУ.

— Билисьте Иваниху? — запитав суддя Грицька, що стояв босий, з одною нагавицею підкоченою, в сардаці наопашки, з розкуйовданим чупром. З чупру стреміло кілька стебел соломи. Як спав у стодолі, так рано на зорях устав і почимчикував до міста „на термін до права".

Намісць Грицька відповіла Иваниха. Протиснулася чим борше поміж людей і доти не стала, доки не вдарилася ніжними пальцями до ґрадуса, що на нім стояв судейський стіл:

— Бив, ой бив мене, кілько сам хотів! Сапов. По голві, по крижах, по руках, по ногах, де засяг... От, прошу, які синці...

— Тихо, бабо! Я Грицька питаю!

Іванисі здавалося, що як Гриць говорити-ме, то й його справа. Тому не переставала:

— Прошу сендзі... він ме брехати; буде казати, що то його ґрунт, що я розпочала сварню. А я зараз отут присягаю гола й боса...

— Тихо, бабо, кажу!

Гриць використав нагоду. Підокрався аж до самого стола й, хитро підсміхаючись, показав пальцем на Иваниху:

— Адіт, прошу найяснійшого суду: вона все так, коли вона тут; у цісарськім суді, а яка вона дома. Причепиться, як ріпях кожуха...

— Коли-ж бо ні! брешете, — перебила Иваниха. — То ви розбійник... Не кричали-сте, що мене заріжете? Га? що?!

— Тихо бабо, бо замкну!

— Хіба таке: не дають говорити... — рясні сльози сперли Иванисі голос у горлі.

Грицько аж просияв:

— Ади, маєш право! Таке-с ся віфалювала по селу: я його до суду завдам, до кременалу піде...

— А він казав, прошу сендзі, що суду не боїться.

— Брешеш!

— Таки-с казав.

— Брешеш!

— Люди чули!

— Брешеш!

— Тихо, бо я вас зараз обоє замкну. Розділіть їх!

Два свідки, один старий, сивий, другий молодий, упхалися поміж Грицька й Іваниху.

— Бив-есь Іваниху? — почав урядувати суддя.

— Прошу віслухати, найяснійший сендзо, я скажу, як зайшло. Ще мій небіщик дєдя, царство йому небесне...

— Алеж я тебе питаю, чи-сь бив?

— Прошу, пане сендзьо, а віслухайте-ж. Бо не мете знати, як зайшло. То все зза межі...

— То моя межа, — крикнула з другого кінця стола Іваниха.

— Оце твоє! знаєш? — і ткнув старому свідкові дулю під ніс, бо до Іванихи не досяг.

— Але-ж мені не треба, як зайшло. Я хочу знати, чи-сь бив Іваниху?

— Таже вона каже, що-м бив.

— Але я хочу чути з тебе.

— Я її досуду не завдавав. Чо' вона хоче з мене?! В мене сегодня робітна днина.

— Бив-есь? Так чи ні?

— То було на мої питомі межи.

— Бив-есь?

— А колиж я її бив?

— Я тебе питаюся.

— Аби вона так ногами збила при сконанню, дай Господоньку святий. Та де-ж я її бив? Замахнувся з пару раз сапов, бо то на мої межи, я сапав тогди барабулю.

Іваниха прімкнулася помежи свідків та й заломила руки:

— Йой! а він що каже? Таже він бреше, не слухайте його!

— Пишіть, — сказав суддя до писаря, — обжалований не почувається до вини. Буду вас слухати, — звернувся до старого свідка — аби-сте правду казали. Як ся називаете?

— Прошу найяснійшого суду, я не зволяю, аби він говорив, то її свідок, — протестував Грицько.

— Що знаєте? — допитувався суддя свідка.

— Усе знаю, бо я з її дедем у супрузі був. То ділося не тепер, давненько, ще голодних років. Небіжчик мав пару волів ласів, а я мав пару волів голубих...

Іваниха: Якже, аякже.

Грицько: То її свідок, я поставлю свої свідки.

Іваниха: Твої свідки ніяки...

Грицько: Най ціле село прикаже.

Свідок: Я мав ґрунт на сіножатях (тепер здав-ем уже на сина, най він ґоздує, бо має — сегодне-завтра: лопата та й ано! до дучі!) А небіжчик мав ґрунт на теплицях, таки межа в межу з його дедем. Але ґазди жили в злагоді. Де то хто давно чув за таку суперечку, як тепер?! Гріхи, нічого, лиш гріхи. Мені вже на сімдесятий переступило, але моя нога ще не була в суді (аби сюда ніхто добрий не заходив)!... А де-ж? Така божа днинка (хто мені сегодне за днину заплатить?!). Чи-ж то не ліпше в мирности, в злагоді: своє патруй, але чуже не руш...

Іваниха: Чуєш, що старий чоловік кажуть?

Грицько: То ти мене нарушила.

Іваниха: То мого дедя межа, я на те свідки кладу.

Грицько: Щос я тобі в твої свідки, я маю свої свідки.

Свідок: За своєв працев серце болит...

Іваниха: Ой болит...

Грицько: А мене-ж не болит?

Свідок: Але чуже гріх нарушати.

Іваниха: А що!

Грицько: И-е!

Свідок: Шіснадцять рік я був з її дедем у супрузі, що-року я то поле орав, але сварні ніякої не було. Межу ніхто не рушав, ані і дедьо, ані його. Худібка, коби здорова, паслался. Бо, проше найяснішого суду, давно було широко: ніхто за межу не дбав, а тепер тісно, дуже тісно стало...

Суддя: Тут Іваниха завдала до суду Грицька за „образу гонору", що її бив сапою. Знаєте, що за то?

Свідок: Усе знаю. Чи то лиш омраза гонору? А божа омраза! Таже вони вже штирнадцять рік...

— Іваниха: Пятнадцять...

Свідок: ...Може й пятнадцять: отої, отої, отої (показує руками) гріх від Бога, а від людей сором.

Суддя: Були-сте при тім як він її бив?

Свідок: Шо ви говорите? А де-ж я міг при тім бути?! Та-же я вже три роки, як не віхожу в поле. А зрештов, хоть бих там і був та де-би я йшов на головництво! Я — Богу дякувати — вже пять літ за жадну сварню не свідім. Але оця молодиця прийшла оногди до мене, як зачала заводити, як зачала плакати. — Господи твоя воля! Вуєчку, каже, впадайте на Бога, будьте мені за свідка, бо на тій межи буде колись забійство. Або, каже, він мене з світа зжене, або я його. Та й я став їй за свідка. А чому-ж би ні? Та-же я з її дедем шіснадцять рік у супрузі був.

Другий свідок то-ж само знав. А свідком він був тому, що Грицько наважився його також із світа зігнати.

Суддя пояснював Іванисі, що образа чести аби підходила під австрійський карний закон, мусить бути або при двох свідках, або на публичнім місці. А що тут ні одно ні друге не було, то — — —

Іваниха: Та-же він мене трохи не вбив. Та ще й на моїй межи!

Грицько: То моя межа.

Іваниха: Прошу сендзі дати йому фрику, бо ніяк буде на дорозі показатися. Та-же він як узяв до мене сапище, як мене хомнув по голові, то я трохи в межу не впала.

Грицько: Йой!

Метнувся з перед стола, поміж люди, та до сіней. Відтиніс сапу, ваги зо 3 кільоґрами, на держаку, довгім у хлопа. Не міг борзо пріпхатися поміж людей.

— А прошу, ґазди, а проступіться-ж!

Ґазди поволі проступилися.

— Ану трохи набік; сапу чоловік несе, — один одному подавали.

— Ади, прошу найяснішого суду, подивіться. Та тут є чим бити? Та це легке, як перце; спосібна дуже сапа, — говорив Грицько, поставивши собі сапу на обидві долоні та й підтрясаючи нею, наче дитиною, аби не плакала.

Але суддя викликав уже другу справу. Заплакала Іваниха й сяючий з радости Грицько мусіли вже йти до дому.

Якийсь ґазда з-під печи став на пальці, витягнув шию й дивиться по-над голови на ту сапу.

— Що ґадаєте? Зелізя. Як би так порядно ковтнув по голові, добрий би знак зробив! — говорив до свого сусіда.

— А ще, як у яку годину! — відповів сусід.

ROCHESTER, N. Y.

„The American Ukrainian Citizen's Club" подає до відома членам і всім горожанам українського походження, що надзвичайні збори відбудуться дня 31. грудня 1923, точно о годині 8. вечер в галі під ч. 303 Гудсон Евню. Богато корисного зробимо для загальної і особистої справи, але всі разом. Всі горожани повинні се зрозуміти і всі на збори приходити. Також приймаємо в члени з першими паперами.

ЗА УРЯД ГОРОЖАН:
Н. Швець, предс.; М. Рудий, кас.; М. Паньків, секр.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Отсим подаю до загального відома, що з днем 1-го грудня 1923 р. я уступив з Українсько-Американського Бюра в Новім Йорку, 520 E. 6th St., і не маю нічого більше спільного так з самим Бюром або його урядовцями, т. є. чи в Новім Йорку чи Филаделфії.

Дякуючи своїм приятелям і прихильникам за дотеперішнє довіря, прохаю рішночасно у всіх справах так як попередне так і на будуче голоситись особисто чи писемно на мою адресу як слідує:

WASYL PASZUK, c|o Travelers Transfer Company,
470 West 23rd Street, New York, N. Y.

ПОКЛИК

Емігранти з села Манаєва!

Наше село заспало на полі просвіти. Ніхто не старався відновити читальні „Просвіти", яка від 1914 р. була зовсім нечинною, з причини воєнних заверух і знищення села воєнними операціями. Минувшого року за почином студента Мостенського, який повернув з польської неволі та Теодора і Михайла Якова і ще кількох громадян, скликано збори, вибрано виділ і тим способом відновлено знова життя просвітне в нашім селі. В члени тов. „Просвіта" вписалося до часу мого відізду 150 людий, і то майже всі з молодіжи, бо старі наші батьки бояться просвіти, а навіть відтягають тих, що вже вписались, або хочуть вписатися в члени. Заложено при читальні „Просвіта" кружок аматорський, який дав дві вистави, в стодолі Т. Сікотовського. Весь дохід з вистав призначено на куплення книжок, та на пренумерування укр. часописий. Найбільше відчуваєсь брак дому, де моглиб члени сходитись на спільне читання книжок, та давання вистав. Тому, що члени не є всилі збудувати власний дім „Просвіти", звертаєся виділ з просьбою до своїх односельчан в Америці збирати жертви на будову власного читальняного дому і слати на руки голови „Просвіти" д. Теодора Янова.

Манаївський.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

БЕРВІК, ПА. Тов. Мих. Грушевського, від. 164 повідомляє, що річний мітинґ відбудеться о 1. годині попол. в неділю, 6. січня в церковній гали при Воринд ул. На порядку нарад буде справоздання урядників за рік 1923 і вибір нових урядників. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — В. Грещук, предс.; М. Піціль, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 234 повідомляє, що річний мітинґ відбудеться о 10. годині рано в вівторок, 1. січня в гали Лутвіна під ч. 69 Савт Парк ул. Контрольна комісія здасть справоздання з 1923 року і буде вибір нових урядників на 1924 рік. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — І. Гінега, предс.; С. Задорецький, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Юрія, від. 379 повідомляє, що річний мітинґ відбудеться о годині 12.30 попол. в неділю, 13. січня в церковній гали при Райс і Оклей Бульвард. На порядку нарад суть важні справи до полагодження, вибір нового уряду на 1924 рік і справоздання контрольної комісії. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт.; а урядник 1 дол. — В. Пилипів, предс.; М. Семків, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130 повідомляє всіх членів, що річні збори відбудуться в понеділок, 31. грудня, точно о годині 8. вечер в У. Н. Домі під ч. 217-19 Іст 6-та ул. На порядку дневнім річне справоздание, вибір нового уряду на рік 1924 і инші важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — І. Солтис, предс.; Н. Марків, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Т-во Запорожська Січ, від. 206, повідомляє своїх членів, що річний мітинґ відбудеться 30. грудня о годині 2. До Т-ва буде приниматися без вступного, а до У. Н. Союза після статута. Є важні справи до полагодження а старий уряд здасть звіт зі свого діловодства а новий уряд перебере роботу на рік 1924. Неявившийся член чи урядник підлягає карі після статута. На рік 1924 зістали вибрані слідуючі нові урядники: І. Затонський, предс.; П. Куцярський, заст. пр.; В. Бурак, фін. секр.; В. Коцюбінський, кас.; М. Пророчок, з. кас.; С. Бардачевський, рек. секр.; М. Чатарин, Н. Вецал і М. Яцишин, тростіси; Т. Турецький, Й. Виспянський, П. Сулима, В. Койишко і А. Галас, надзирателі хорих; Й. Герман і К. Ходоровський, дверники; М. Боднар і П. Зарівний, прапорчики; О. Косюк, Й. Кава, Н. Стриба, капітани; А. Швець, суддя; М. Рибак, бібліотекар. — В. Бурак, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Тов. Січ ім. Б. Хмельницького, від. 245, повідомляє своїх членів, що річний мітинґ відбудеться в неділю, 30. грудня в парохіяльній гали при 18. Вудленд стр. Обовязком кождого члена явитися на сім мітинґу, позаяк відбудеться справоздание контрольної комісії справоздание уряду за рік 1923, вибір нового уряду та богато інших справ, котрі мусять бути полагоджені. Неявившіся члени підлягають карі 1 дол., а урядники 2 дол. — М. Скоропад, предс.; В. Гасій, секр.; О. Сабат, кас.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 117 повідомляє, що річний мітинґ відбудеться о 8. годині вечер в суботу, 29. грудня в Нар. Домі під ч. 217-219 Іст 6-та ул. На порядку нарад справоздание старого уряду і контрольної комісії, вибір нового уряду на 1924 рік, внески і ухвали для добра товариства. Членів будесь приймати до товариства і до У. Н. Союза без вступного. Член, котрий не явиться на річнім мітинґу, буде караний після ухвали зборів. — В. Зиблікевич, предс.; П. Перей, секр.

У. Н. СОЮЗ—НАЙЛІПШИЙ ОПІКУН В НЕЩАСТЮ. ЧИ ВИ Є ЧЛЕНОМ ЙОГО?

ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. ПП. СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

Сим повідомляється Вп. ПП. Секретарів відділів У. Н. Союза, що висилка календарів на рік 1924 для членів У. Н. Союза вже розпочалась і вже вислано календарі на адресу ПП. секретарів для слідуючих відділів:

127, 132, 135, 136, 137, 143, 146, 160, 168, 175, 181, 193, 209, 211, 237, 245, 254, 282, 283, 326, 384, 388.

Всі повисші вимінені посилки зістали вислані почтою дня 28. грудня. Котрий би з висше згаданих відділів не дістав з якоїсь причини посилки до 10 днів від дня вислання календарів, нехай повідомить адмін. „Свободи".

Матвій Костишин.

ДУМИ МОЇ...

Думи мої безталанні,
Гіренький мій світе,
Як мені вас розігнати?
Де від вас подітись?...
Чи гнати вас з буйним тіром
В широкеє поле?
Щоб не рвали ви у мене
Серденька ніколи.
Чи оплакать вашу долю
Сльозами гіркими?
Чи кинуть вас на поталу
Між людьми чужими?
Ні!... не кину на поталу...
Слізми ополочу
Тай журбою вас осушу
Як плакать не схочу.
Тоді серцю лекше стане
Тай жал юне буде,
Бо не стопчуть вороженки
Ні чужії люди.
Бо ви тільки на Вкраїну
Женетись без впину
Тай серденько рвете в мене
За матір єдину...
Пірвіть його на шматонки
Я вам піддаюся,
Бо при вас я на чужині
Нігди не всміхнуся.
Лиш зівяне моє серце
Як цвітка у полю,
Тоді лекше як оплачу
Вашу лиху долю.

Джемейка, 1923 р.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подаєтьсє до відома всім нашим читачам, що присилаючи до поміщення ріжні оголошеня до часописи „Свобода", треба рівночасно враз з оголошеннями присилати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належитість має бути прислана враз з даним оголошенем, будуть ласкаві за кожде написане в оголощенне одно слово числити 2 цт. коли таке оголошенне має 30 або більше слів. За оголошення котрі не мають 30 слів платиться 50 цнт. за раз. Ся постанова входить в життя 1. грудня б. р. Виняток творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до адмістрації „Свободи" 5-6 день перед днем оголошення їх в часописи, так що колиби вимагала сего потреба, був час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не схотять пристосоватися і придержуватися повисших правил, не можуть відтак нарікати на часопись, що непоміщено їм оголошеня чи оголошень.

Адм. „Свободи".

ВИДАННЯ МИХ. ГРУШІВСЬКОГО

Від Куруківщини до Кумейщини, том 8, частина 1	$1.50
Початки Хмельниччини, том 8, частина 2	1.00
Історія Української Літератури, том 1	1.50
Українська Революція, Др. Мих. Лозинський, Галичина в рр. 1918-1920	1.00
Примітивні оповідання, казки і байки Африки та Америки	.85
Хмельниччина в розцвіті (1648-1650), том 8, частина 3 (оправ.)	2.00

Замовлення слати на адресу:
"SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.